

โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลันที่เกิดขึ้น ภายในโรงพยาบาล คืออะไร ?

โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน คือ ภาวะที่สมองหยุดทำงานอย่างเฉียบพลัน โดยมีสาเหตุจากหลอดเลือดสมอง แบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ

- หลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตัน(พบประมาณร้อยละ 80)
- หลอดเลือดสมองแตก(พบประมาณร้อยละ 20)

ทำให้เกิดความพิการหรือที่เรียกว่าอัมพฤกษ์หรืออัมพาต โดยในรายที่รุนแรงทำให้เสียชีวิตได้

ในที่นี้จะกล่าวถึงรายละเอียดของโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเป็นหลัก

สำหรับโรคหลอดเลือดสมองที่เกิดขึ้นภายในโรงพยาบาล มักเกิดจากหลอดเลือดสมองตีบ พบว่ามีอัตราตายถึง 1 ใน 6 ซึ่งสูงกว่าโรคหลอดเลือดสมองที่เกิดขึ้นภายนอกโรงพยาบาล ซึ่งมีอัตราตาย 1 ใน 20

ผู้ป่วยมักมีภาวะอื่นๆ ที่บดบังอาการ เช่น ได้ยาคุมสลับหลังผ่าตัด ภาวะซึมจากสาเหตุอื่นๆ ทำให้วินิจฉัยจะยากกว่าโรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลันที่เกิดขึ้นนอกโรงพยาบาล

การบาดเจ็บของสมอง มีผลต่อการเกิดโรคหลอดเลือดสมองหรือไม่

พบว่าผู้ป่วย ที่มีสมองบาดเจ็บ มีความเสี่ยงจะเกิดโรคหลอดเลือดสมองตีบมากกว่าผู้ป่วยที่ไม่มีภาวะนี้ ประมาณ **2.5 เท่า** โดยเฉพาะในคนที่อายุน้อยกว่า 50 ปี สามารถจะพบโรคหลอดเลือดสมองตีบได้มากขึ้น ใน **2 สัปดาห์แรก**หลังเกิดอุบัติเหตุ**

นอกจากนี้การเกิดอุบัติเหตุบริเวณคอ ยังต้องระวังภาวะ**ผนังหลอดเลือดคอฉีกขาดเฉาะตัว** ซึ่งอาจเพิ่มอัตราการเกิดโรคหลอดเลือดสมองได้อีกด้วย

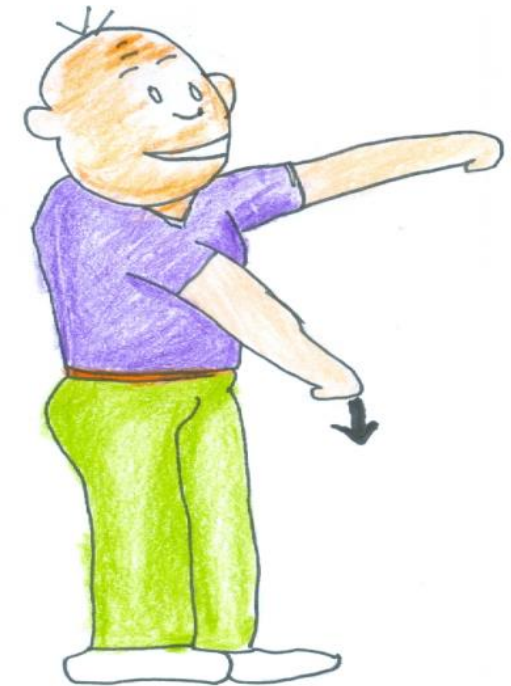
ปัจจัยเสี่ยง*	ความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้น
สมองบาดเจ็บ	2.5
เกิดอุบัติเหตุที่ความเร็วมากกว่า 56 กม./ชม.	21
หัวใจห้องบนเต้นผิดจังหวะแบบ atrial flutter	3.5
ผนังหลอดเลือดคอฉีกขาดเฉาะตัว	7.5
ผนังหลอดเลือดสมองฉีกขาดเฉาะตัว	6.2

*Kowalski, Robert G., et al. "Acute Ischemic Stroke After Moderate to Severe Traumatic Brain Injury: Incidence and Impact on Outcome." *Stroke* 48.7 (2017): 1802-1809.

**Fox, Christine K., et al. "Population-based study of ischemic stroke risk after trauma in children and young adults." *Neurology* (2017): 10-1212.

จะทราบได้อย่างไรว่าเป็นโรคนี้ ?

ผู้ป่วยจะมีอาการทางระบบประสาทอย่างเฉียบพลัน โดยมีอาการ อ่อนแรงและ/หรือชาครึ่งซีก ปากเบี้ยว พูดไม่ชัด เห็นภาพซ้อน บางรายถ้าเป็นมากอาจซึมหมดสติ หรือชักได้

โรคหลอดเลือดสมองสามารถรักษาได้หรือไม่ ?

โดยทั่วไปการรักษาหลักของโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันเฉียบพลัน คือ การเปิดหลอดเลือดซึ่งสามารถทำได้ 2 วิธีคือ

- 1) การให้ยาละลายลิ่มเลือดทางหลอดเลือดดำ
- 2) การใส่สายสวนเพื่อลากลิ่มเลือดที่อุดตันออก

การรักษาโรคหลอดเลือดสมองตีบหรืออุดตันที่สัมพันธ์กับการผ่าตัด มีข้อจำกัด ดังนี้

1. ภาวะหลังผ่าตัด

อาจเป็นข้อห้ามของการให้ยาละลายลิ่มเลือด อย่างไรก็ตาม หากเกิดอาการภายใน 4.5 ชม. แพทย์อาจพิจารณาให้ยาละลายลิ่มเลือดทางหลอดเลือดดำได้ในบางกรณีที่มีข้อบ่งชี้

2. ระยะเวลาตั้งแต่เกิดอาการจนถึงการเปิดหลอดเลือด

ระยะเวลาที่เกิดอาการเป็นสิ่งสำคัญมาก โดยหากเกิดอาการภายใน 8 ชม. แพทย์อาจพิจารณาให้การรักษาโดยใส่สายสวนเพื่อลากลิ่มเลือดอุดตันออกได้

การรักษาเพื่อเปิดหลอดเลือดทั้ง 2 กรณี ยิ่งรักษาเร็ว ยิ่งได้ผลดี ภาวะแทรกซ้อนต่ำ

ผู้ป่วยและญาติสามารถมีส่วนร่วมในการรักษาให้ได้ผลดีอย่างไร ?

หากผู้ป่วยเองหรือญาติพบว่าผู้ป่วยมีอาการผิดปกติดังต่อไปนี้

ให้รีบแจ้งแพทย์หรือพยาบาลโดยทันที

- อาการอ่อนแรงหรือชาครึ่งซีก
  - ปากเบี้ยว พูดไม่ชัด หรือไม่พูด
  - ซึมลง ตามองข้างใดข้างหนึ่งตลอดเวลา
- ท่องเป็นตัวอย่างง่ายๆ คือ บอ ก

จัดทำโดย

Stroke's awareness campaign for reduction of time for diagnosis and treatment of in-hospital-stroke in Siriraj hospital
พญ.จุชกานต์ โชติรัตน์ศิริ , พญ.จิตาภา กาวิตะ,ดร.เสาวลักษณ์ สุนนางกูร, พว.กรรมา ชูกิจ, นางดารณี พิพัฒน์กุลชัย, นางอรภรณ์ ดำรงวัฒนกุล และรศ.นพ. ยงชัย นิละนนท์

สนับสนุนการพิมพ์โดย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
ตรวจสอบเนื้อหาครั้งสุดท้าย ปี พ.ศ.2561
รหัสหน่วยงาน STC
สงวนลิขสิทธิ์โดย พรบ.การพิมพ์ 2537

มหาวิทยาลัยมหิดล
คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล

โรคหลอดเลือดสมองเฉียบพลัน
ที่เกิด ภายในโรงพยาบาล
(IN-HOSPITAL STROKE)

สำหรับ สาขาวิชาศัลยศาสตร์อุบัติเหตุ
“TRAUMA”

รู้เร็ว รักษาเร็ว โอกาสหายสูง

ศูนย์โรคหลอดเลือดสมองศิริราช

SIPI STC1005161